

ZAKLJUČCI

II. znanstveno-stručnog skupa Adriatic Mariculture 2026

Ston, 20. ožujka 2026.

U sklopu manifestacije *Dani malostonske kamenice*, 20. ožujka 2026. u Stonu je održan II. znanstveno-stručni skup *Adriatic Mariculture 2026*, koji je okupio vodeće znanstvenike, stručnjake, predstavnike nadležnih institucija i uzgajivače iz Hrvatske i drugih jadranskih zemalja. Skup je nastavak uspješno započetog dijaloga iz Zadra 2024. godine te predstavlja važnu platformu za razmjenu znanja i iskustava u području jadranske marikulture.

Središnja tema skupa bila je očuvanje i budućnost uzgoja europske plosnate kamenice (*Ostrea edulis*), kao jedinstvene autohtone vrste i prepoznatljivog simbola Malostonskog zaljeva. Tema okruglog stola *Izazovi suvremenog školjkarstva: od biološke opstojnosti do gospodarske održivosti* izazvala je pozornost svih sudionika skupa, a posebnu su raspravu izazvala pitanja rizika povezanih s ciljanim unosom alohtonih vrsta radi uzgoja, te slučajnim prijenosom alohtonih organizama i patogena školjkaša translokacijom školjkaša s jednog uzgojnog područja na drugo, radi čega je potrebno jačanje suradnje između znanosti, nadležnih tijela i proizvođača.

Na temelju izlaganja i rasprave, zaključeno je:

Znanstvene i stručne spoznaje

- Klimatske promjene i stresori iz okoliša već znatno utječu na rast, zdravstveno stanje i stabilnost uzgoja.
- Potvrđena je sve veća važnost sustavnog monitoringa ekosustava, biosigurnosnih mjera i suvremenih tehnologija.
- Istraživanja ukazuju na rastuće izazove kao što su predacija (osobito komarče *Sparus aurata*), pojave bolesti, promjene u kvaliteti i fiziologiji uzgajanih organizama. Dodatno su naglašeni rizici prijenosa bolesti između prirodnih i uzgajanih populacija, problem mikroplastike i onečišćenja mora, potreba za održivim proizvodnim rješenjima, važnost kvalitete i sigurnosti proizvoda.

Zaključci okruglog stola

- Malostonski zaljev predstavlja jedinstven i osjetljiv ekosustav te ga je potrebno očuvati kao prostor tradicionalnog školjkarstva i visoke prirodne i kulturne vrijednosti.
- Sudionici su se složili da je zaštita autohtone europske plosnate kamenice (*Ostrea edulis*) strateški prioritet.
- Unos alohtonih vrsta, osobito pacifičke kamenice, nosi visoki rizik, pri čemu je posebno istaknuto:
 - mogućnost prijenosa uzročnika bolesti putem zdravih nositelja (vektora),

- opasnost od scenarija kakav se dogodio na atlantskoj obali Francuske,
 - dugoročna nepovratnost takvih promjena.
- Zaključeno je da Malostonski zaljev, koji je proglašen zaštićenim područjem, ne smije biti prostor visokorizičnih eksperimenata s novim vrstama, već prostor očuvanja i unapređenja postojeće proizvodnje.
- Posebno je naglašena važnost:
 - stroge kontrole unosa živih organizama,
 - sanitarnih mjera,
 - uspostave planova biosigurnosti na svim uzgajalištima
 - sustava ranog upozoravanja na bolesti.
- Istaknuta je potreba za jačanjem veterinarskog nadzora, uz upozorenje na nedostatak dostupnih službi na području Pelješa.
- Naglašena je važnost edukacije i bolje komunikacije između znanosti i uzgajivača.
- Među važnim izazovima istaknute su:
 - klimatske promjene,
 - predatori,
 - infrastrukturna ograničenja,
 - tržišni uvjeti i administrativne prepreke.

Razvojni i upravljački aspekti

- Akvakultura je prepoznata kao jedna od najbrže rastućih gospodarskih grana, ali zahtijeva prilagodbu novim izazovima.
- Naglašena je nužnost suradnje svih - znanosti, proizvođača i nadležnih tijela za akvakulturu, zaštitu okoliša te veterinarske poslove i sigurnost hrane.
- Istaknuta je potreba za razvojem infrastrukture, boljim upravljanjem pomorskim dobrom, korištenjem dostupnih EU fondova za razvoj i inovacije.

Sudionici skupa suglasni su da je budućnost jadranske marikulture u očuvanju autohtonih vrsta, odgovornom upravljanju i snažnoj povezanosti znanosti, nadležnih tijela i proizvođača.

Malostonski zaljev treba ostati primjer održivog suživota tradicije, prirode i gospodarstva.

Matea Alfier, dr. med. vet., Hrvatski veterinarski institut, Zagreb

dr. sc. Mirna Batistić, Sveučilište u Dubrovniku, Institut za more i priobalje, ravnateljica

dr. sc. Jakša Bolotin, Dubrovnik

izv. prof. dr. sc. Kruno Bonačić Sveučilište u Dubrovniku, Odjel za primijenjenu ekologiju

izv. prof. dr. sc. Marina Brailo Šćepanović Sveučilište u Dubrovniku, Odjel za primijenjenu ekologiju

prof. dr. sc. Ana Bratoš Cetinić, Sveučilište u Dubrovniku, Odjel za primijenjenu ekologiju

Matija Bumbak, mag., Platforma 22, Šibenik

Hrvoje Čeprnja, mag. ing., WWF Adria, Zagreb

doc. dr. sc. Slavica Čolak, Sveučilište u Zadru, Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu

doc. prof. dr. sc. Erika Dobroslavčić Sveučilište u Dubrovniku, Odjel za primijenjenu ekologiju

Mato Franušić, ing., MF školjka, Luka, Ston

prof. dr. sc. Branko Glamuzina Sveučilište u Dubrovniku, Odjel za primijenjenu ekologiju

dr. sc. Dorotea Grbin, Hrvatski veterinarski institut, Zagreb

dr. sc. Sanja Grđan, Sveučilište u Dubrovniku, Odjel za primijenjenu ekologiju

dr.sc. Leon Grubišić, Institut za oceanografiju i ribarstvo, Split

dr.sc. Bojan Hamer, Institut Ruđer Bošković, Centar za istraživanje mora, Rovinj

dr.sc. Nenad Jasprica, Hrvatsko botaničko društvo, Zagreb

Mario Jurašić, dipl. oec., Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva RH, Uprava ribarstva, Zagreb, načelnik sektora

Jelena Kapeš, Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija

Mirjana Karabatić, mag. ing. maricult., Sveučilište u Dubrovniku, Odjel za primijenjenu ekologiju

izv. prof. dr. sc. Ines Kovačić, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet prirodnih znanosti, dekanica

prof.dr.sc. Greta Krešić, Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija

Vedran Kunica, ,ag. ing. maricult, udruga Stonski školjkari, Ston

dr. sc. Ivana Lepen Pleić, Institut za oceanografiju i ribarstvo, Split

prof. dr. sc. Daniel Matulić, Sveučilište u Zagrebu, Agronomski fakultet

izv. prof. dr. sc. Josip Mikuš, Sveučilište u Dubrovniku, Odjel za primijenjenu ekologiju, pročelnik

izv. prof. dr. sc. Gioconda Milotti, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet prirodnih znanosti

Marijana Miljas Đuračić, mag. ing. silv. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije

mr. sc. Ante Mišura, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva RH, Uprava ribarstva, Zagreb, ravnatelj Uprave ribarstva

prof. dr. sc. Bosiljka Mustać, Sveučilište u Zadru, Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu

izv. prof. dr. sc. Vedrana Nerlović, Sveučilište u Splitu, Fakultet znanosti o moru

dr. sc. Živana Ninčević, Institut za oceanografiju i ribarstvo, Split, ravnateljica

dr.sc. Dražen Oraić, Hrvatski veterinarski institut, Zagreb

dr.sc. Dijana Pavičić-Hamer, Institut Ruđer Bošković, Centar za istraživanje mora, Rovinj

prof. dr. sc. Marijana Pećarević Sveučilište u Dubrovniku, Odjel za primijenjenu ekologiju

dr. sc. Melita Peharda, Institut za oceanografiju i ribarstvo, Split

dr. sc. Lorena Perić, Institut Ruđer Bošković, Centar za istraživanje mora i okoliša, Zagreb

doc. dr.sc. Bruna Petani, Sveučilište u Zadru, Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu

Iva Pozniak, mag.ing. maricult., Sveučilište u Dubrovniku, Fakultet elektrotehnike i primijenjenog računarstva

prof. dr. sc. Marko Samardžija, Sveučilište u Zagrebu, Veterinarski fakultet, dekan

izv. prof. dr. sc. Tomislav Šarić, Sveučilište u Zadru, Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu, pročelnik

Valentina Šebalj, dipl. ing., Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva RH, Uprava ribarstva, Zagreb

dr. sc. Tanja Šegvić Bubić, Institut za oceanografiju i ribarstvo, Split

dr. sc. Mario Špadina, SeaCras, Zagreb,

dr. sc. Snježana Zrnčić, Hrvatski veterinarski institut, Zagreb

Petar Zuanović, mag. ing., Sveučilište u Zadru, Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu

prof. dr. sc. Ivan Župan, Sveučilište u Zadru, Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu